

PAEREWA 17786 (Taura 8)

Te whakamārama hiranga o ngā tikanga Māori i roto i ngā mahi tāpoi Māori

(Kaupae 3, Whiwhinga 5)

PUKAPUKA ĀKONGA

INGOA	
WĀNANGA/KURA	
KAIAROMĀTAI/KAIAKO	
TAU ĀKONGA NSN	

Tēnā koe

Anei tō pukapuka aromatawai mō te paerewa tāpoi Māori **17786, Te whakamārama hiranga o ngā tikanga Māori ki ngā mahi tāpoi Māori.**

Te paearu aromatawai

Paetae
Te whakamārama i te hiranga o ngā tikanga Māori ki ngā mahi tāpoi Māori

KOTAHI (1) te tūmahi aromatawai mō tēnei paerewa hei whakaoti tika i a koe.

The task is:

1. Whakamārama mai i ngā tikanga e WHĀ (4) e pā ana ki ngā haerenga tāpoi me ōna papa, ōna tūtohu whenua rānei ka toro atu.

Ka whakamārama atu tō kaiaromātai/kaiako e ai ki te wā kei mua i a koe hei whakaoti. Kaua e wareware ki te whakatakoto tohutoro mō ngā kōrero i te Haerenga tāpoi 1 me te 2. Me kōrero tahi kōrua ko tō kaiaromātai/kaiako.

Te hāponotanga

E ai ki ngā ture o NZQA:

- Nāu anō ngā mahi katoa i whakarite hei aromatawai
- Mā te kaiaromātai/kaiako e whai whakaaro (e whakatau) mēnā he mahi kua tāruatia, kua kapea rānei i tētahi atu ākongā, i tētahi pukapuka, i te ipurangi, i te aha atu, i te aha atu.

E taea e koe te ako ngātahi, te mahi ngātahi rānei i ētahi atu tangata hei kohikohi kōrero i ngā puna tautoko huhua. Heoi anō, me mātua mōhio nei te kaiaromātai/kaiako nāu anō ngā mahi i whakarite, i whakatakoto. Hei akiaki tonu i te hāponotanga o āu mahi katoa me whakamahi anō koe i āu ake kupu, ā, me noho mai he āpiti tohutoro i āu puna tautoko.

Me he pātai, he āwangawanga anō ōu, kōrero ki tō kaiako.

Pēhia te paehono nei mō ngā tānga kōrero me ngā whakamārama:

<https://www.nzqa.govt.nz/providers-partners/assessment-and-moderation-of-standards/assessment-of-standards/generic-resources/authenticity/>

KO TĀ TE ĀKONGA PEPA AROMATAWAI

INGOA

NSN #

Putanga 1 Te whakamārama i te tikanga i roto i te tāpoi Māori.

Ko ngā tikanga Māori pēnei i te rāhui, te tapu, te noa, te muru, te utu, te pouwhenua, te aukati, te aha, te aha atu.

Me āta whai taunaki hoki mō ngā tikanga e whā.

Tūmahi aromatawai 1

Ngā tohutohu

Me whakaoti i te tūmahi aromatawai e whai nei kia tūtuki pai ai tēnei paerewa.

He mea nui te whakamārama tikanga ki ngā manuhiri i ngā wā katoa. Arā, he whakaū ki te tapu me te noa o ngā tikanga Māori kia haumarū ai te noho me te wheako tāpoi ki ngā tāngata katoa. Hei tauira, i te whakaekenga marae, me mātua mārama ngā manuhiri ki te tikanga o ngā mahi a te kai wero, a te kaikaranga, a te kaikōrero hoki.

Kaupapa: Māu ētahi rōpū tūruhi e ārahi i ngā haerenga tāpoi e **RUA** (2) e pēnei ana:

- He hīkoinga pārae
- He haerenga marae
- He mahinga pātāritari

E rārāngihia ana ki raro nei ngā wāhi, ā, me haere hoki ngā rōpū tūruhi ki ngā wāhi e **RUA** (2):

• awa; • māra kai; • ngā papa mātaitai; • maunga; • moana; • pā;	• taiapure; • ngā papa mātai whaipara; • ngā papa hītōria; • marae; • wāhi tapu

Kōwhiria ngā haerenga tāpoi e **RUA** (2) me ngā wāhi hoki ka toro atu. Rāngahautia ngā kōrero hītōria o te mana whenua (te whānau, te hapū, te iwi) me ngā tikanga/tukanga Māori e tika ana mō ēnei haerenga, ēnei wāhi hoki.

Nei rā tētahi rārāngi rangahau kōrero e taea ai te whakamahi:

- Te ingoa Māori me tōna hītōria;
- Te hiranga o te wāhi, te papa rānei;
- Ngā tikanga e ai ki te tapu me te noa;
- Ngā tukanga e tika ana mō te whakaeke me te whakawātea i te wāhi nei;
- Ngā kawenga mahi o te tangata whenua me te manuhiri (arā te kaumātua, te kuia, te poua, te taua);
- Ngā tikanga o te noho haumarū;
- Ngā tikanga hoki o te wā.

Tuhia ki raro nei ngā haerenga tāpoi e rua me ōna wāhi/papa katoa ka tau atu.

Whakamārama mai i ngā tikanga Māori e whā (4) e pā ana ki ia haerenga tāpoi, ki ia wāhi/papa hoki.

Ko ngā tikanga e pēnei ana i te rāhui, te tapu, te noa, te muru, te pouwhenua, te aukati, te aha atu, te aha atu, waihoki, ngā tikanga tūturu a te mana whenua (te whānau, te hapū, te iwi) ki ēnei wāhi/papa.

TE HAERENGA TĀPOI

HAERENGA 1

TE WĀHI/PAPA

1

TE WHAKAMĀRAMA TIKANGA

1

2

3

4

2

1

2

3

4

TE WHAKAMĀRAMA TIKANGA	TE WĀHI/PAPA	TE HAARENGA TĀPOI
1	1	HAARENGA 2
2		
3		
4		
1	2	
2		
3		
4		

Te rārangi tohutoro: